

besz: kikötően mesélik el találkozását Arpatúz Poffaval

↓
az ő sorsával mesélik
el Schollius szeptem-
ber 10-án utazását,
ami M.T-t is

- idilli környezetben élnek új vendégekben,
magyarok

- az angliai inonypirat mutatja be. pl: lopást említi és
bűntudás a halál

azaz lopnak, akiknek nincs minden-
képűre → ellenpélda, nem
mindig volt ez így
(képen nem kellet volt, hanem
bánya)

Pozíció: ismeretlen, ha nem tudta,
akkor meg kellett tényszerűen

- kerítet a widdner: más módon nőtt fel és őket említi
→ munkával betenőt érzései

- Angliában a tolvaj = gyilkos → kerítet is ≠
ennek őse az ősi dnyegnyedés, amihez őse a gazdagos
Építésápa, a ésszármazékos politika

- olyan állapot is le, amit meg éne valószínű, jobb, mint
Anglia

- Schollius niget
- tökéletes a formája van
- fontos az itt élő emberek nőtársai → ez tökéletes
- családi inonypiratban állnak (den 'anya, apa')

magy a hitelete
őse irányítja a mellek

- nemzetiség: 100 családok foglalt napba = nemzetiség

- a családok 2 évente változhatnak

- országban dolgoznak → a kiltet → kilteteket hal-
mozgat fel 2 éve a lebonni v. csapás ideje alatt,
ha van baj történet.

- a városos is élel azonos mértékű, a
késér is =.

- Nincs megantudolódva → minden élel
- az ember = -9.
- hárséket 10 évete szokás alapján, a helyüket is élelre vére
- a kemil élel raktárban ére.
- így senki nem arer többet utópiában

Eger, 2002. XI. 4. (hétfő)

Scholsius megétel napirendje: 3 óra temelőmunka minden nap (minden a saját mesterségét műveli)

- reggeli
- 3 óra munka
- ebéd
- szabadidő (az elne "fellelőzésére" időszakra) tudományokkal foglalkoznak lehet dolgozni is

A gyermek 5 éves éedig a családban nevelődnek. 6 éves éetől nyilvános nevelés éev. Előjártatás alapvető erköcsi ismereteket (a papok által szó-
tatással). Papok ⇒ tanító? Alapvető elvi ismereteket is tanulnak (föld-
művelés - elméleti mint iskolában
- gyakorlatban is: mintaföldön).

Fő a munka az egész megörökös szempontjából, ezért fontos (jó levegő, elő-
segíti a hitai állóépenépet)

Mesterség is tanulnak a gyermek (munkadíj, szabó)

Minden városban van nyilvános iskola, itt esek a 3 dolgon élvil
tudományokat is előjártatás.

Csak a tudós-jelöltnek volt előteleső letogatni ezeket az ca-t, a többit
megtehetik. Sokan tanulnak a Scholsius szigeten tudományokat. (m. legd-
sát, v. valamely elméleti ismeret fejlesztése)

Tudósok lehetnek: hitos savasak által nyert el a jogot (a éorókép
jelölti öket)

Ha a tudományokban nem émel el egy adott
szintet, akkor visszaléphet.

Kül. pozíciókat tölthet be a tudós: követ, papok, tanítókat
kötészeteselő, fejedelmek

Tgy az élet végő célja neveléssel valószínűleg meg (nemcsak önmű, és elviselet elérésé)

Öröm kifejele eset: a, testi örömöl: ~~test~~ egészség
b, lelki - - : erényes élet megvalósulása

A világban kevés a törvény. Ami van az egyszerű, könnyen megérthető, így nincs szükség ügyvédre, mindenki saját maga képviseli az ügyét. Nincs fényezés, nincs elnök, rangos (nem számít a kivétel magas dunné...).

A rang megkülönböztetése: pl: fejedelm: Eszében bizarrál van
tőpapos: ügyesé van a észülben.

Általában a éipmutató és a kaszapság.
Nincs magánvagyon, mindenki megrepja, ami jár neki → nincs lopás, Ha elid a hábonit, el is említi, ha mégis betöveked, akkor est a szoldosra hízal. (Nincs értéle itt a nemestémnel.) A emberölés számúra bünt.
Ha harcra ényvenélnek, akkor az államukat ell megvédeni, máséor nem fogja meg. Nincs vallási ényves, lelkiismereti szabadság van, de elfogadják és követik Krisztus tanítását.

Utopia tanulságai:

- ▶ Mórns elméleté tele van Plátón gondolatoival, de eszében van sajátos ényveset is. Tgy a nevelés módjáról az egyes ember érdekeivel ell alkal- magkodni → mindenki önes nelemi éipenépét éi ell fejltetni. A család szerepe nagyon fontos. Kiemelt: az apa és anya ⊕ nevelő hatása.
- ▶ Plátónál megmarad a fal az uralkodó ontály és a nép között, de Mórns- nál teljes - - sígról benéltetend (társ. - i éöklenéped = felontása.) A dolgozó érdekeit próbálja feltakarhi.
- ▶ H.T. megmenteli a és munkáját, ehései érvel néhássa fel, benne nevelési értéle lat: (görögölél a észi munka szabad emberkes nem volt méltó, itt nevelő szerepe van.)
- ▶ szabad tanítás és tanulól dör, aminek rendkívüli jelentősége van. Férfi nő, gyere... aki elsajátítja az alapvető tudományokat, lehetősége van tanulni vagy dolgozni. ⇒ kötelező népoctatós egy észdeltleges gondolata.
- ▶ vallás: vannak, akik H.T-t deizmussal vádolják, de ő Krisztus hitkelet- ten tartja, nem szakad el a vallástól.

Bizonyítél: H.T. a Katolikus vallással való "kapcsolatát" észöbb

nyelvtan és nyelvészet

François Rabelais (rabel)
(1494-1553)

- francia humanista

Francois a humanizmus néha még comicus formát is öltött. Nem jellemző a méltóság és a harmonia. Kiválóan megjelenik az F.R. munkáiban.

Gargantua és Pantagruel

franciául illik az államról

és a társadalmunkról a 15. században. Gyermeknevelés, nevelési módszereket, a korabeli iskolákat, sőt, a tanítás módszereit is.

A sorozat 2. kötete: 1 tr. ún. gyermek életét mutatja be.

7 évesen egy "tudós tanárt" fogadnak mellé. És a tanár skolastikus stílusban tanít. (Megjegyzés F.R. "már 5 év és 2 hónap alatt tudta az abc-t.")

Sőt könyvet benagoltatnak vele, mégis bírtul a gyermek, új nevelő jön, neve: Poudrater. Ő márban új módszereket alkalmaz.

~ Sokat vannak a természetben → megfigyeli a term. jelenségeket, és ezeket költői benépszerűsítéssel során értelmes, a tapasztalatait feldolgozza.

~ fontos a játék, a testnevelés, a zene és a tánc. → regenerálódás, egészség megőrzése.

~ antik művek tanulmányozása → öskövetik elsősorban népirodalmi alkotásokról

~ medicánális ismeretek → orvoslás

~ ismereteket írásbeli tapasztalatai által dolgozza fel (könyves világ, természettel is lehet, nem csak a könyvek, a tudás forrása)

Újra a nevelési stílus, és az ismeret elsajátítás a gyermek, de nem előző elhatározott, véletlen dolgokkal találkozik, ami nem kéri leltővé a magasabb szintű elsajátítást, tanulást.

Pantagruel: a klasszikus tanulmányokat helyezi a középpontba a szerző.

A sokrétű tudást tartja az apa főtudománnyal. (idegennyelvés - görög, latin, héber, arab, perzsa -, • történelmi írásmű, • földrajzi írásmű.
• szemtan és méltan, • zene
• állatjólét, • állattani írásmű.
• nővénytani írásmű., • ásványtani írásmű.

"Tanulj, hogy a tudás valószínűségi tárháza legyen." → mondja apa a fiának.

Nehéz, pedagógiai tevényt állít össze a részö, és átlagon felüli képességűeknél van tevénye (pl.: mint a szerző.)
↳ politikustor volt

Pantagruel műveltségképe nem kétféleképpen (a keresztény ember eményét testesíti meg), de a könyvműveltség emelkedik és igazán.

8. Comenius élete és munkássága:

↓
1592-ben született és 1670-ig élt.

Moravorságban született Nivnice-ben. (Magyarbód)

Családja a Isch testvérei névtájához tartozott

↓
15-u-tól létesít

a kudarizmussal ellen létesít

a Bibliát anyanyelven létesít próbálja magyarítani

emiatl Ischo-ban üdözöl élt
(tanító, oktató rend)

Comenius élete nagy éredekkel, lelki-és testi hanyattatásról sorozata. Végigélte a Nagy Hábonit, gyakran üdözöl, családja peskiben hal meg, munkái egy része elég a háboniban, lévi sikerésődna. Soha nem vonta el az igazságba vetett hitét és az emberbe vetett hitét.

Korásai renit inkább a vágyar ember volt, nem a hitese. Gyakran elreketlen dolgotól álmodik (világbéke, egyépes világhyelo, Esentény renit véglep-
stése)

Nagy utasó volt: Angliában, Svédorságban, Német tenleketen, Lengyel-ban
Kollandiában is járt és Mo-on (Sárospatakon) 4 évet töltött.

Sor helyen tanult, és tanított, és sor művet írt.

Amnikdomban hal meg.

Életrajzi adatai:

Herborn 2 évet tölt itt

megismerkedik F. H. Alstedt → nagy hatást gyakorol rá,
→ Mo-on is elterjednek gondolatai

megjelenés ^{szed} erakkus jellegű, panszofikus törekvés

a tudományos egyetemes ismerésének gondolata,
amelynek megvalósítását már F. Bacon 1x,
már megkísérelte, és ez tovább élt Alstedt és
Comenius munkásságában.

az ismeret ismeret anyagát a legegyszerűbb, átélhetőbb alapfogalmakra
kell visszavezetni → valójában Comenius. Ismerete az előzőekéhoz az
ismeret. Az ellentét az a bizonyos, hogy az ismeret ismeret
kapcsolatban. Ismeret ismeret az az, meg kell tartani és a
Lényegét KI KELL EMELENI! Ez lesz a mesterséges mestersége, a tudományoz
tudománya, a mindenség megértése, vagyis a "PANSZOFIA".

Ezért a gondolatokat (beleértve didaktikai munkájába. (isde
ismerete ill. tanulmányi elvégzésébe)

A Panszofikus iskola iskola minden meg kell tanítani minden
tagozaton.

1. lépés: elmei módon
majd lépésről lépésre kibővítve az előbbi ismereteket.

Minden dologhoz minden forrás meg kell lenni, mert ismeret így
való az ismeret egyetemes.

a, London

b, Stockholm

c, Prága

d, Sárospatak

a, 1641-es iskola Értekezés.

Comenius azért írta meg, hogy írta a nézetét. Ugyan történelmi nagy
előrelépés, de jó konstruktív évt.

b, Londoni testület alatt írta meg.

A svéd romány part arra figyelt az iskoláztatás programjával,
problémájával. Itt első megálló után ismerkedik meg Descartes-
tal.

Stockholmban írta a nézetét. Nem nyert, mert az államcancellár
est hídegen hagyta.

c. Edvellerkés fogadja a Romány felkérését, hogy a sulitól latin nyelvkönyvet írjon, de elvállalja. Elligen városába költözik át, itt lát munkákat, amit 6 éven át ír. Kötészet, tankönyvet készít. És a didaktikai elpérelési munka újraindít.

c, Lissa / Keszec
A sok testvére között tevékenykedik. Előbb tanár, majd igazgató lesz, így gondolatait megvalósíthatja. Itt 20 éven át dolgozott és élt. Didaktikai elpérelési is itt érte meg.

Didachla Magna: Nagy Oktatótanterv
1632-ben született meg sok nyelven
1657-ben megjelent latinul is → inentől válik ismertté

A nyelvészet aranyapuja: latin nyelv elajátítását szolgáló könyv.

Vestibulum: Előszó
nyelvtankönyv filológiájának az első kötete

A világ egető problémáinak megoldása: filozófiai tartalmú politikai gondolatok

d, Sárospatak:
Világűrve teszi Sárospatacot és Mo-ot.
1650-54 között munkálkodott

1645-ben hívja Sp-ra tanítani, először I. Ráthóci György, majd 5 évvel később Lorándfi Susanna
"Romány Dali János: a Sp-i kollégium rektora, ő is előberjár Comenius Mo-ra jöttéért

c. fő feladata a Patoki kollégium átszervezése → bemutat egy kísérleti koncepciót Ráthóci Zsigmondnak.
Megállapítja, hogy a magyar oktatás elmaradott. (a felsőbb suliknál latinul is tanítanak, viszont a főiskolán, helytelen módon csak anyanyelven
↓
onostudomány kiánya... stb.

kannálata.

1650-ben érkezik Ho-ro korábbi zsidó megújítására

1654-ig van itt

- Megjelenésük felvívni a korabeli állapotokat → a felsőbb iskolát kidagyal
(művészi és jogi tan)

- Megoldás: 7 osztályos pánsófia iskola létrehozása
2 tagozatból áll, hogy álljon

↓
alsó tagozat

1., 2., 3. osztály

1: latin nyelv alapjai (megismertetés)

aj. könyv: Vestibulum (előcsarnok)

(nyelvtan könyv)

2: tovább bővíti az ismereteket

aj. könyv: Tana (kapu)

3: előrelépés nyelvtan elajátítása
(még bővítés)

aj. könyv: Atrium (pítvar)

→
felső tagozat

bölcsészeti, politikai, teológiai, logikai feladatok

És a 3 könyv, a VIA könyv, ami út-at jelent.

latin nyelvhez vezető utat tőnj a minden tanuló ifjak elő.

A könyvekhez módszerrel is ajdul:

1: analitikus módszer (elemző módszer)

2: szintetikus -- (összeállítás)

3: szintetikus -- (összeállítás)

seniük bárki tanulhat az iskolában, amiért a fő felelős az az, a xis, a kez és a nyelv egyidejűleg emüvelése és megtartása. És akkor történhet még, ha főzetosan haladnak előre az oktatásban, elő-velen kapantaletóra tanulmányok ill. az alkotó erővelére adnak lehetőséget.

Az iskolai rend 7 kelleken fordul meg, seniük:

a, tanterv

b, tanár-élvélés (külön szóra külön tanár)

c, az oktatási megjelölés (tanterv, tanterv)

d, helyiségek

e, órarend